

Lieta C-110/24**Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu****Iesniegšanas datums:**

2024. gada 9. februāris

Iesniedzējtiesa:

Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana
(Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 24. janvāris

Prasītāja:

Sindicat de Treballadores i Treballadors des Administracions i ELS
Serveis Publics (STAS-IV)

Atbildētāja:

Valence d'Estrategies i Recursos per a la Sostenibilitat
Ambiental SA (VAERSA)

[omissis: Iesniedzējtiesa, puses un process]

FAKTU PRIEKŠVĒSTURE

PIRMKĀRT. – 2023. gada 13. oktobrī *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* [Valensijas autonomās kopienas Augstās tiesas, Spānija] Darba un sociālo lietu tiesu palātā tika iesniegta prasība par kolektīvu konfliktu, ko cēla *Sindicat de Treballadores i Treballadors de les Administracions i el Serveis Publics STAS-IV* (turpmāk tekstā – “prasītāja” vai “STAS-IV”) pret uzņēmumu *Valenciana d'Estrategies i Recursos per a la Sostenibilitat Ambiental, S. A.* (turpmāk tekstā – “VAERSA” vai “atbildētāja”), kurā tā, izklāstot faktus, prasīja: “atzīt *Biodiversidad* (biodaudzveidības) darbinieku tiesības uz to, ka pārvietošanās ar uzņēmuma transportlīdzekli no bāzes uz darba vietu un no darba vietas, kur tiek veikti ikdienas pienākumi, uz bāzi tiek uzskatīti par faktisko darba laiku, un ka darba diena beidzas pulksten 15:00 ar transportlīdzekļa ierašanos bāzē, un piespriet VAERSA ievērot šo deklarāciju ar visām no tās izrietošajām sekām.”

Atbilstoši prasībā minētajam kā ieinteresētās puses tika uzaicinātas šādas arodbiedrības: *Comisiones Obreras del País Valenciano (CCOO PV)*, *Confederació General del Treball del País Valencià i Múrcia (CGT-PV)*, *Unión General de Trabajadores del País Valenciano (UGT PV)*, *Intercomarcal de Trabajadores de Castellón (SIT)*, *Unión Sindical Obrera de la Comunidad Valenciana (USO)* un *al Colectivo de Personal Administrativo y Técnico de VAERSA*.

OTRKĀRT.– [..]

TREŠKĀRT.– [omissis: valsts tiesvedība]

CETURTKĀRT.– 1. Ar 2023. gada 5. decembra rīkojumu pusēm tika noteikts desmit dienu termiņš, lai iesniegtu savus apsvērumus par iespējama lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniegšanu Eiropas Savienības Tiesā.

2. Prasītājas arodbiedrības *STAS-IV* advokāts iesniedza procesuālo dokumentu, kurā tika iebilsts pret lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/88/EK noteikumiem un Tiesas sniegto interpretāciju, prasība ir apmierināma.

Generalitat [Valenciana] [Valensijas autonomās kopienas pašpārvaldes, turpmāk tekstā – “Pašpārvalde”] ģenerāladvokāts iesniedza arī argumentus, iebilstot pret lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lūdzot pieņemt spriedumu, ar kuru prasība tiktu noraidīta, pamatojoties arī uz Direktīvas 2003/88/EK interpretāciju un Tiesas judikatūru.

FAKTI UN STRĪDA PRIEKŠMETS

PIRMKĀRT.– Attiecīgo faktu izklāsts

Atbildētāja *VAERSA* ir uzņēmums, kas ir daļa no Pašpārvaldes valsts uzņēmumu un fondu sektora un kam ir komercsabiedrības juridiskais statuss *atbilstoši septītajam papildu noteikumam saistībā ar Pašpārvaldes 2015. gada 6. februāra Ley 1/2015, de 6 de febrero, de Hacienda Pública, del Sector Público Instrumental y de Subvenciones* [Likuma 1/2015 par Finanšu iestādēm, instrumentālo publisko sektoru un subsīdijām] 2. panta 3. punkta b) apakšpunktu. Tās akciju vairākums pieder Pašpārvaldei, un tā ir pakļauta *Consellería de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica* [Lauksaimniecības, Lauku attīstības, Klimata krīzes un Zaļās pārkārtošanās departamentam].

VAERSA tiek uzskatīta par personificētu pašu līdzekli un tehnisko dienestu Pašpārvaldes administrācijā, dažādās iestādēs, kas veido vietējo pašvaldību, un publiskā sektora struktūrās, kas ir atkarīgas no tām, kam ir līgumslēdzējas iestādes statuss, un tai ir pienākums pildīt līgumslēdzēju iestāžu uzdevumus atbilstoši projektiem, ziņojumiem vai citiem tehniskajiem dokumentiem.

VAERSA ar 2018. gada 1. janvāri pievienojās II darba koplīgumam, kas attiecas uz autonomās pašpārvaldes dienestā esošo personālu.

Ar *Dirección General de Medio Natural y de Evaluación Ambiental* [Vides un ietekmes uz vidi ģenerāldirektorāta] lēmumu tika apstiprināti ieguldījumi Valensijas autonomā apgabala *Natura 2000* Eiropas ekoloģiskā tīkla uzlabošanai no 2022. līdz 2025. gadam, un VAERSA tika uzticēts īstenot šo pasākumu atbilstoši tehnisko prasību specifikācijām.

Strukturālie uzdevumi ir saistīti ar darbību veikšanu visā Valensijas autonomā apgabala vidē.

Personāls, uz kuru attiecas kolektīvais konflikts, ir iekļauts VAERSA kā darba ņēmēju biodaudzveidības darbinieku sarakstā, agrāk dēvēts par mikrorezervātu personālu un tagad – par *Natura 2000* tīkla personālu.

Lai veiktu attiecīgos pasākumus, VAERSA ir izveidojusi 15 provinču brigādes: 6 no tām darbojas Valensijā, 4 – Alikantē un 5 – Kasteljonā, un to sastāvs, sadalījums pa provincēm un sākumpunkts ir šādi:

- Brigāde *Alicante Norte*, ar sākumpunktu *Alkojā*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Alicante Sur*, ar sākumpunktu *Santa Faz*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Alicante Jávea*, ar sākumpunktu *Jávea*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Alicante Orihuela*, ar sākumpunktu *Orihuela*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Castellón Norte*, ar sākumpunktu *Vistabella*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Castellón Forcall*, ar sākumpunktu *Forcall*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 2 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Castellón Peñíscola*, ar sākumpunktu *Peñíscola*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 2 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Castellón Sud*, ar sākumpunktu *VAERSA Castellón*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Castellón Altura*, ar sākumpunktu *Altura*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Valencia Norte*, ar sākumpunktu *CIEF Quart de Poblet*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.

- Brigāde *Valencia Sur*, ar sākumpunktu *Gandía*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Valencia Ontinyent*, ar sākumpunktu *Ontinyent*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Valencia Requena*, ar sākumpunktu *Requena*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Valencia Ayora*, ar sākumpunktu *Ayora*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.
- Brigāde *Valencia Aras de los Olmos*, ar sākumpunktu *Aras de los Olmos*, kurā ir 1 priekšstrādnieks un 3 mikrorezervātu speciālisti.

VAERSA rīcībā ir arī provinces priekšstrādnieks – koordinators un autonomā līmeņa atbildīgais.

Katru mēnesi ar *WhatsApp* starpniecību priekšstrādnieki tiek informēti par mēneša grafikiem, kas ir iedalīti pa provincēm, brigādēm un konkrētām darba dienām, norādot precīzu darba vietas atrašanos, kā arī darbus, kas jāveic katrai brigādei, un citus tehniskos aspektus.

Darba ņēmēji, izmantojot savus transportlīdzekļus, dodas no savām mājām uz izbraukšanas vietu, ko iepriekš ir noteikusi *VAERSA*, tā saukto “bāzi”, kurā viņiem ir jāierodas pulksten 8.00. Pēc tam viņi dodas uz darba vietu ar transportlīdzekli, ko nodrošina *VAERSA*, kura vadītājs ir *VAERSA* darba ņēmējs un kurā atrodas darbu veikšanai nepieciešamie materiāli. Pulksten 15.00 darbs darba vietā beidzas, un darbinieki ar uzņēmuma transportlīdzekli tiek nogādāti bāzē, no kurienes viņi atgriežas mājās.

Darba līgumos, ko *VAERSA* slēdz ar darba ņēmējiem, kuri sniedz pakalpojumus mikrorezervātos, ir iekļauts šāds noteikums: “Darba diena sākas brīdī, kad darba ņēmējs ierodas mikrorezervātā, un beidzas brīdī, kad viņš izkāpj no uzņēmuma transportlīdzekļa. Pārvietošanās notiek ar uzņēmuma transportlīdzekli. Ceļojumos pavadītais laiks turp un atpakaļ nav uzskatāms par faktisko darba laiku. Šis darba apstāklis ir iekļauts īpašā darba ņēmējam piešķirtajā algas piemaksā.”

VAERSA sarunu komisijas 2018. gada 15. jūnija protokolā ir norādīts: “Vadība ievieš jautājumu par to, ka 50 % no personāla ceļā pavadītā laika, tam neatrodoties darba vietā, tiek ieskaitīts kā faktiskais darba laiks (kā tas jau ir citās grupās).”

No biodaudzveidības pārvaldības sākuma *VAERSA* biodaudzveidības kolektīva faktiskajā darba laikā ieskaita ikdienas pārvietošanos uz darba vietu no sākumpunkta vai bāzes, bet ne ikdienas pārvietošanos no darba vietas uz sākumpunktu vai bāzi darba dienas beigās.

OTRKĀRT.– Strīda priekšmets

Prasītāja arodbiedrība lūdz atzīt, ka biodaudzveidības personālam ir tiesības uz to, lai ar uzņēmuma transportlīdzekli ceļā pavadītais laiks no bāzes uz darba vietu (darba dienas sākumā) un no darba vietas uz bāzi (darba dienas beigās) tiktu ieskaitīts faktiskajā darba laikā, tādējādi darba dienai beidzoties plkst. 15.00 bāzē.

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

PIRMKĀRT.– Eiropas Savienības Tiesas kompetence

Saskaņā ar *Līguma par Eiropas Savienību (OV 2008, C 115, 13. lpp.) 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu, Līguma par Eiropas Savienības darbību (OV 2008, C 115, 47. lpp.) 267. pantu un Ley Orgánica del Poder Judicial [Konstitūtīvā likuma par tiesu varu] 4. a pantu Eiropas Savienības Tiesas kompetencē ir sniegt prejudiciālus nolēmumus par Savienības tiesību interpretāciju un Savienības iestāžu, struktūru, biroju vai aģentūru pieņemto aktu spēkā esamību.*

OTRKĀRT.– Piemērojamo valsts un Savienības tiesību normu teksts

a) Spānijas tiesību normas

Spānijas tiesību akti regulē darba laiku *Estatuto de los Trabajadores* [Darba likuma], kas ir apstiprināts ar 2015. gada 23. oktobra *Real Decreto Legislativo 2/2015* [Karaļa legīslatīvo dekrētu 2/2015, 2015. gada 24. oktobra *BOE* Nr. 255], 34.–38. pantā.

[omissis: lietā nepiemērojams valsts tiesību normas]

Noteikums, kas attiecas uz šā strīda priekšmetu, ir *Darba likuma 34. pants*, kura 1., 3. un 5. punktā ir paredzēts: “1. Darba laika ilgums tiek noteikts koplīgumā vai darba līgumā.

Parastā darba laika maksimālais ilgums ir 40 faktiski nostrādātās stundas nedēļā, kas tiek aprēķinātas katru gadu.

[..]

3. Starp vienas darba dienas beigām un nākamās darba dienas sākumu ir jābūt vismaz 12 stundām.

Parastā darba laika faktisko stundu skaits nedrīkst pārsniegt deviņas stundas dienā, izņemot, ja koplīgumā vai, ja tāda nav, līgumā starp uzņēmumu un darbinieku pārstāvjiem ir paredzēts cits ikdienas darba laika sadalījums, tomēr katrā ziņā starp darba laikposmiem ir jāievēro atpūtas laiks.

[..]

5. Darba laiku aprēķina tādējādi, lai darba dienas sākumā un beigās darba ņēmēji atrastos savā darba vietā.”

b) Eiropas Savienības tiesības:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (2003. gada 18. novembra *Oficiālais Vēstnesis*) ir pamatnorma, no kuras attiecībā uz šīs tiesvedības priekšmetu ir izceļami šādi noteikumi:

1. panta 1. punkts, kurā ir noteikts: “Šī direktīva nosaka minimālās drošības un veselības prasības darba laika organizēšanai.”

1. panta 2. punkts, kurā ir noteikts, ka Direktīvu piemēro: a) obligātiem ikdienas, iknedēļas un ikgadējiem atpūtas laikposmiem, pārtraukumiem un maksimālo nedēļas darba laiku; [...] visām darbību nozarēm, gan valsts, gan privātajām, Direktīvas 89/391/EEK 2. panta nozīmē, neskarot šīs direktīvas 14., 17., 18. un 19. pantu.”

2. pants, kurā ir ietvertas definīcijas. Proti:

1. punkts, kurā darba laiks ir definēts kā: “jebkurš laikposms, kurā darba ņēmējs strādā darba devēja labā un veic savu darbu vai pilda pienākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem un/vai praksi”.

2. punkts, kurā atpūtas laiks ir definēts kā: “jebkurš laikposms, kas nav darba laiks”.

TREŠKĀRT. – *Tribunal Supremo* [Augstākā tiesa, Spānija] ceturtnā palātas attiecīgā judikatūra

2020. gada 7. jūlija *TS* [Augstākās tiesas] spriedumā 605/2020, PĀRSŪDZĪBA 208/2018 (ECLI:ES:TS:2020:23309), atsaucoties uz Tiesas 2015. gada 10. septembra spriedumā (C-266/14) iekļauto doktrīnu, tiek norādīts, ka darba laiks ir “jebkurš laikposms, kurā darba ņēmējs strādā darba devēja labā un veic savu darbu vai pilda pienākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi, un ka šis jēdziens ir pretrunā atpūtas laika jēdzienam, jo abi jēdzieni ir savstarpēji izslēdzoši”, un uzskatīts, ka tādos gadījumos, kad uzņēmuma darbība ir liftu uzstādīšana, apkope un remonts, ko var veikt tikai pie klientiem mājās, darbinieku pārvietošanās no mājām uz *Éibar* un Sansebastjanas komūnu ir darba laiks. *Tribunal Supremo* [Augstākā tiesa] norāda, ka: “ja brauciens uz klienta mājām ir būtisks, lai uzņēmums varētu veikt savu uzņēmējdarbību, un liftu uzstādīšana, apkope vai remonts nevarētu tikt veikta, ja tas nenosūtītu savus darbiniekus kopā ar nepieciešamajiem materiāliem un darbarīkiem uz klienta mājām, tādējādi ietekmējot rēķinu izrakstīšanu par šiem pakalpojumiem, ir skaidrs, ka šādi braucieni ir jāuzskata par darba laiku.”

Līdzīgi tika spriests 2021. gada 9. jūnija *TS* spriedumā 617/2021, pārsūdzība 27/2020 (ECLI:ES:TS:2021:2419), gadījumā, kurā uzņēmums konkrētajā brīdī nolēma, ka lauka tehniķu vai āra montieru darba diena nesākas un

nebeidzas, kā līdz šim, darba vietā, bet gan pulksten 8 no rīta pirmā klienta mājas un beidzas pulksten 17 pēdējā klienta mājas.

Savukārt 2019. gada 19. novembra *TS* spriedumā 784/2019, pārsūdzība 1249/2017 (ECLI:ES:TS:2019:3880), tika noraidīta prasība attiecībā uz kolektīvo konfliktu, kuras mērķis bija panākt, ka laiks, ko lidostas ugunsdzēsēji pavada, pārvietojoties no dienesta ēkas – tehniskā korpusa – uz ugunsdzēsēju depo, kur notiek kolēģu maiņa, tiktu uzskatīts par darba laiku. *Tribunal Supremo* uzsver: “laika posmā, kas tiek pavadīts, dodoties no tā sauktā tehniskā bloka uz *SSEI* (Glābšanas un ugunsdzēsības dienesta) parku, darbinieki faktiski nav darba devēja rīcībā, bet gan veic sagatavošanās darbu, kas ir līdzīgs tam, kad viņi dodas no uzņēmuma ģērbtuves uz darbavietu. Tas, ka drošības apsvērumu dēļ vispirms ir nepieciešams ierasties tehniskajā blokā un ir jāizmanto magnētiskā piekļuves karte, nenozīmē, ka darba laiks jau ir sācies. Starplaikā darba ņēmējs nedrīkst veikt nekādus personiskus uzdevumus un nevar tikt norīkots veikt jebkādus uzdevumus, jo viņš atrodas ārpus savas produktīvās darbības loka.”

Ceturtkārt. – Pušu viedoklis

a) Prasītājas arodbiedrības nostāja, kuru atbalstīja arī citas arodbiedrības, kas piedalījās tiesas sēdē:

Pēc prasītājas domām, brauciens no bāzes uz darba vietu (darba dienas sākumā) un no darba vietas uz bāzi (darba dienas beigās) ir uzskatāms par darba laiku, jo tas ir saistīts ar uzņēmuma darbību un ir neatņemama darba pienākumu veikšanas sastāvdaļa, ņemot vērā, ka tas tiek veikts, izmantojot uzņēmuma transportlīdzekli, un ka šajā laikā darba ņēmēji ir uzņēmuma rīcībā.

Tā piebilst, ka nav saprotams, kādēļ uzņēmums uzskata, ka brauciens no bāzes uz darba vietu ir darba laiks, bet neuzskata par darba laiku braucienu atpakaļ no darba vietas uz bāzi darba dienas beigās.

b) Uzņēmuma nostāja:

Tas apstrīd prasību, norādot, ka Direktīvas 2003/88/EK 2. pantā ir noteikts stingrs darba laika jēdziens, kas sastāv no trim vienlaicīgiem elementiem: fiziska klātbūtne darba vietā, pieejamība darba devēja vadības pilnvarām un aktīva pienākumu izpilde. Tas uzskata, ka šajā gadījumā šie apstākļi nepastāv, jo brauciena laikā darba ņēmēji nav “potenciāli” saistīti ar darbu, jo viņu pakalpojumi nav nepieciešami.

PIEKTKĀRT. – Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu iemesli un *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* Darba un sociālo lietu tiesu palātas nostāja

a) Iemesli, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā

Strīda būtība ir juridiska, jo puses neapstrīd faktisko situāciju, no kuras izriet strīds.

Kā norādīts iepriekš, jautājums ir par to, vai laiks, ko darba ņēmēji pavada uzņēmuma transportlīdzeklī, braucot no mikrorezervāta jeb darba vietas, kur viņi veic darbu, uz uzņēmuma izveidoto bāzi, ir uzskatāms par darba laiku saskaņā ar *Darba likuma 34. panta 5. punktu un Direktīvas 2003/88/EK 2. panta 1. punktā* noteikto darba laika jēdzienu, ņemot vērā, ka uzņēmums to pašu braucienu, kas tiek veikts darba dienas sākumā, tomēr uzskata par darba laiku.

Iemesli, kas liek uzdot Eiropas Savienības Tiesai prejudiciālu jautājumu, ir šādi:

- 1) Tāpēc, ka nav zināms, ka Spānijas *Tribunal Supremo* vai Eiropas Savienības Tiesa līdz šim būtu lēmušas par tādu situāciju, kā šajā lietā.
- 2) Tāpēc, ka atbilde uz šo jautājumu – kas ir attiecināms arī uz citām darbības nozarēm – ir atkarīga no tā, vai tiks apmierināta *Sindicat de Treballadors i Treballadors de les Administracions i el Serveis Publics STAS-IV* pret *VAERSA* iesniegtā kolektīvā konflikta prasība.
- 3) Tāpēc, ka atbilde, ko šī Darba un sociālo lietu tiesu palāta sniedza, lemjot par divām pārsūdzībām, kurās šis jautājums tai tika uzdots *VAERSA* darba ņēmēju parastajā tiesvedībā, bija pretrunīga, neraugoties uz to, ka tā balstījās uz to pašu Savienības judikatūru, kas ir izklāstīta 2015. gada 10. septembra spriedumā (C-266/14) *Tyco* (ECLI: EU:C:2015:578) un 2018. gada 21. februāra spriedumā (C-518/15, ECLI:EU:C:2018:82), kuros ir minēti šādi kritēriji “darba laika” jēdziena noteikšanai:
 - a) darba laiks ir “viss laikposms, kurā darba ņēmējs ir darbā, ir darba devēja rīcībā un veic savu darbu vai pilda pienākumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un/vai praksi, un ka pats jēdziens ir saprotams kā pretstats atpūtas laikam, tā ka abi jēdzieni ir savstarpēji izslēdzoši (spriedumi *Jaeger*, C-151/02, EU:C:2003:437, 48. punkts; *Dellas u.c.*, C-14/04, EU:C:2005:728, 42. punkts, kā arī rīkojumi *Vorel*, C-437/05, EU:C:2007:23, 24. punkts, un *Grigore*, C-258/10, EU:C:2011:122, 42. punkts).
 - b) *Direktīvā 2003/88* “nav paredzēta starpkategorija starp darba laiku un atpūtas laiku (šajā ziņā skat. spriedumu *Dellas u.c.*, C-14/04, EU:C:2005:728, 43. punkts, kā arī rīkojumus *Vorel*, C-437/05, EU:C:2007:23, 25. punkts, un *Grigore*, C-258/10, EU:C:2011:122, 43. punkts).”
 - c) “Darba ņēmēju, kas veic tādu darbu, kāds tiek aplūkots pamatlietā, pārvietošanās, lai ierastos pie sava darba devēja noteiktajiem klientiem, ir nepieciešams līdzeklis, lai šie darba ņēmēji varētu sniegt savus tehniskos pakalpojumus šiem klientiem. Šīs pārvietošanās neņemšana vērā novestu pie tā, ka tāds darba devējs kā *Tyco* varētu

apgalvot, ka jēdziens “darba laiks” *Direktīvas 2003/88 2. panta 1. punkta* izpratnē attiecas tikai uz laiku, kas ir pavadīts, uzstādot un apkopjot drošības sistēmas, kā rezultātā šis jēdziens tiktu sagrozīts un darba ņēmēju drošības un veselības aizsardzības mērķis tiktu negatīvi ietekmēts.”

- d) Attiecībā uz otro elementu, kas veido jēdzienu “darba laiks” noteicošais faktors “ir fakts, ka darba ņēmējs ir spiests fiziski atrasties darba devēja noteiktajā vietā un būt pieejams darba devējam, lai vajadzības gadījumā varētu uzreiz sniegt attiecīgos pakalpojumus (šajā ziņā skat. spriedumu *Dellas u.c.*, C-14/04, EU:C:2005:728, 48. punkts, kā arī rīkojumus *Vorel*, C-437/05, EU:C:2007:23, 28. punkts, un *Grigore*, C-258/10, EU:C:2011:122, 63. punkts).
- e) Jēdziena “darba laiks” *Direktīvas 2003/88 2. panta* izpratnē raksturīgajās iezīmēs nav ietverta ne darba ņēmēja veikta darba intensitāte, ne darba rezultāts (2005. gada 1. decembra spriedums *Dellas u.c.*, C-14/04, EU:C:2005:728, 43. punkts).
- f) Vienīgi “laiks, kurš ir saistīts ar reālu pakalpojumu sniegšanu, *Direktīvas 2003/88* izpratnē ir uzskatāms par “darba laiku” (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2003. gada 9. septembris, *Jaeger*, C-151/02, EU:C:2003:437, 65. punkts un tajā minēto judikatūru).

Pamatojoties uz šiem kritērijiem, Darba un sociālo lietu tiesu palāta uzskata, ka ir jāuzdod prejudiciāls jautājums, jo šajā tiesvedībā tiek izskatīta kolektīva konfliktsituācija, kas ir reglamentēta *Ley Reguladora de la Jurisdicción Social* otrās grāmatas VIII nodaļas II sadaļā, kas nozīmē, ka spriedums attieksies uz visu biodaudzveidības personālu – iepriekš sauktu par mikrorezervātu personālu un vēlāk – *Natura 2000* tīkla personālu.

Un, visbeidzot, šis jautājums ir jāuzdod, ņemot vērā prasītājas arodbiedrības un Pašpārvaldes argumentus, atbildot uz attiecīgās tiesas lūgumu, kas tika iesniegts pēc tiesvedības, jo abas puses, atsaucoties uz *Direktīvu 2003/88/EK* un to pašu Tiesas judikatūru, nonāk pie pretējiem slēdzieniem.

b) *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* [Valensijas autonomās kopienas Darba un sociālo lietu tiesu palātas] viedoklis

Kā jau tika norādīts, šai *Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana* [Valensijas autonomās kopienas Darba un sociālo lietu tiesu palātai] nav vienotas nostājas jautājumā par šī strīda priekšmetu, jo, interpretējot vienu un to pašu Savienības judikatūru, tā ir nonākusi pie pretrunīgiem slēdzieniem, lemjot par divām pārsūdzībām, ko iesniedza *VAERSA* darba ņēmēji, kuri sniedza pakalpojumus mikrorezervātos *NATURA 2000 TĪKLA* projekta ietvaros.

2021. gada 21. septembra spriedumā 2696/2021 (pārsūdzība 2966/2020) divu darba ņēmēju prasība tika noraidīta, pamatojoties uz to, ka “laikā, kad viņi atrodas

uzņēmuma transportlīdzeklī ceļā no darba vietas uz bāzi, viņi nav darba devēja rīcībā un nespēj pildīt savus pienākumus. Tiek veikta pārvietošanās.”

Savukārt 2021. gada 3. decembra spriedumā 3555/2021 (pārsūdzība 581/2021) tika panākts pretējs risinājums, norādot, ka: “Tādējādi tā ir pārvietošanās, kas ir saistīta ar uzņēmuma darbību un darba pienākumu izpildi, kura tiek veikta ar uzņēmuma transportlīdzekli, un tās sākumpunkts un galamērķis ir Pašpārvaldes Mežsaimniecības audzētavas, kas atrodas *Santa Faz*, uzņēmējdarbības telpas. Ja katras darba dienas sākumā darba ņēmējam ir jāierodas bāzē, jāiekāpj transportlīdzeklī un jādodas uz darba vietu, un darba dienas beigās viņam ir jāizbrauc no darba vietas un jāizkāpj no transportlīdzekļa bāzē, tad ir secināms, ka pārvietošanās no bāzes uz darba vietu un otrādi ir darba laiks, jo šajos laika posmos darba ņēmējs ir darba devēja rīcībā un ir uzskatāms par “darbā esošu” Direktīvas 2003/88 2. panta 1. punkta izpratnē.”

Šaubas rodas tādēļ, ka, lai gan ir atbilstoši, ka pārvietošanās laikā no darba vietas uz bāzi darbinieki neveic savus pienākumus, viņi tomēr nevar brīvi izmantot savu laiku, jo pārvietošanās notiek uzņēmuma transportlīdzeklī, iepriekš noteiktā laikā un saskaņā ar uzņēmuma noteiktu grafiku.

SESTKĀRT.– Prejudiciālais jautājums, kas tiek uzdots Eiropas Savienības Tiesai

[..]

Tiek nolemts uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu: Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem 2. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka laiks, ko darba ņēmēji darba dienas sākumā un beigās pavada, pārvietojoties uzņēmuma transportlīdzeklī no bāzes uz mikrorezervātu vai darba vietu, kur viņi veic darba pienākumus, un atpakaļ, ir vērtējams kā “darba laiks” šīs direktīvas 2. panta izpratnē?

[*omissis*: noslēguma procesuālās norādes]